

içinde öğrenci gençliğin, öğrenci gençlik olarak, işçi sınıfı ve diğer emekçi sınıflarla hangi somut eylem ve biçimler içinde yanyana geleceğini de aydınlatmalıdır.

Biz bu konuda öğrenci gençliğin, öğrenim kurumlarında verilmek istenen bilimin içeriğine, bunun burjuva karakterine karşı mücadele etmesini, öğrenim faaliyetinin tüm unsurlarıyla birlikte gerçek bir bilim-öğrenim kurumunun yaratılmasına yönelmesini doğru buluyoruz. Çünkü ancak böylece öğrenci gençlik hareketi, işçi sınıfının mücadelesiyle somut, gerçek bir bütünlük kurabilir.

Dileğimiz, son yıllarda daha hızlı bir oluşum içine giren Türkiye'de, etkin bir güç olarak varlığını sürdüren gençlik hareketinin, önümüzdeki günlerin (kısa ve uzun dönemde) yoğun olayları içinde sağlıklı bir çizgide ilerlemesidir.

ÖMER LAÇİNER

BARZANİ HAREKETİNİN SONU

Irak'taki son olaylar, Barzani önderliğindeki Kürt hareketi döneminin kapandığını gösteriyor.

Özünde burjuva milliyetçisi olan Barzani, 30 yılı aşkın bir süredir Kürt bağımsızlık hareketinin önderiydi. Bu 30 yıl içinde İran'da bağımsız Kürt devletinin kurulup yıkılışında, Irak'taki krallık yönetimi dönemindeki Kürt ayaklanmalarında; çeşitli Baas yönetimleriyle uzlaşmalar, ihtilâflar, özerk Kürdistan denemelerinde ve son savaşta Barzani ve onun milliyetçiliğini paylaşan kadroları ön plandaydılar.

Barzani hareketi, 1940'lardan sonra çok daha önem kazanan Ortadoğunun kendi iç sorunlarıyla, uluslararası genel siyasal kutuplaşmanın bu önemli bölgede yansıma-

sının ve etkilemelerinin karmaşık yumağı içinde yer aldı. Bu karmaşık, değişken süreç içinde bir burjuva milliyetçi hareketin kendi politikasının gerçekleşmesi için, değişik olanaklar araması, değişik biçimlere girmesi kaçınılmazdı.

Nitekim, SSCB'de de uzun yıllar kalmış, askerî eğitim görmüş olan Barzani'nin 1950'lerde Kral Faysal ve N. Sait Paşanın ABD emperyalizmi güdümündeki yönetimi altında Irak'da başlattığı ayaklanmanın Sosyalist ülkelerce hoşgörüsüyle, destekle karşılandığı bilinir. Barzani ve Irak Kürtleri üzerinde SSCB'nin nüfuzu, saygınlığı bundan kaynaklanır. Bunun içindir ki Krallık devrildiğinde yerine geçen Arap milliyetçi yönetimlerinde SSCB'ne karşı (Nasırcılıktan gelen) olumlu tavır sonucu Kürt ve Arap halkları arasında uzlaşmaya yönelik çaba ve uygulamalar, 1960'lardan yakın zamana dek sürdü. Ancak Barzani hareketinin olduğu kadar, Irak'taki Baas yönetimlerinin de «ilerici» görünümüne rağmen son tahlilde burjuva milliyetçi karakteri, bu uzlaşmaların geçici, kolay bozulur olmalarını kaçınılmaz kılıyordu.

Arap dünyası içinde SSCB'nin görece etkin ve saygın oluşu, bir Arap milliyetçi yönetimle pazarlık eden Barzani milliyetçiliğinin taleplerini daha sınırlı tutmaya itebilirdi. Çünkü SSCB'nin iki halkın uyumlu bir federasyon tipi yönetim altında birlikte olmasını istemesi anlaşılır, haklı bir dilekti.

Fakat burjuva milliyetçi bir siyasal hareket kendince gerekli ve yeterli bir ekonomik alandan vazgeçmez. Bunun için olanaklar arar. Bu yüzden Barzani, ABD ile ilişkilerini belli bir düzeyde korumayı hep istemiştir. Kapıyı her zaman biraz aralık bırakmıştır.

Kuzey Irak'ın Kürt bölgesi dağlık, tarıma bile elverişsiz bir alandır. Hayvancılığa bile yeterli olduğunu söylemek güç. Hele Irak'a asıl önemini veren petrol bölgesinin yanında bunu kabullenmek olanaksız. Şimdilik özerk bir statüsü olsa bile Kürt bölgesinin bu zengin ekonomik güçten yoksun bir halde tutulması, petrol alanı üzerinde geçerli bir hak iddiasından uzaklaşması olacak şey değil. Kuşkusuz petrol alanı üzerinde eşitlik iddia eden Barzani, günün birinde siyasal bağımsızlığını ilan edince, Kürdistan'ın bu temel ekonomik kaynağına güvenecekti. Burjuva milliyetçiliğinin mümkün bir ekonomik - toplumsal yeterlilik sağlama, bu amaç için gerekli alanı ele geçirme biçimindeki siyasal amacı, bu ideolojinin mantıklı bir gereksinmesidir. Son savaş bunun içindir ki Kerkük petrol alanı üzerindeki anlaşmazlıktan doğdu. Bu evrede, Irak'da geniş ölçüde kendi aleyhine olan duruma bir alternatif getirmek isteyen ABD ve bölgede, Basra körfezinde yeni bir ikinci mihrak olmayı hesaplayan İran'ın bu özel tarihsel andaki istekleri de işe yarar.

Böylece şu durum ortaya çıkar: ABD ve İran'ın Irak'taki «ilerici BAAS» rejimine karşı olan politikaları, bölge üzerindeki önemli acil ekonomik-askerî gerekler yüzünden, bu amaç için kullanılabilir bir olanak aramaya iter. Barzani'nin yukarıda özetlenen politik amaçlarını gerçekleştirme girişimleri de bu arayışta kendisi için yararlar görür. Politikaların bu yaklaşması ile ABD'nin geriden omuz verdiği İran-Barzani ortak hareketi eyleme geçer.

Barzani'nin burjuva-milliyetçi hareketi zaten vardı, İran-ABD emperyalist girişimi yaratmadı bunu. Herkes kendi politikası için oynadı. Bunu en açık bilenlerden biri de

Barzani'dir. O ve İran, İran'daki Kürt sorununu, 1940'lardaki Kürt deneyini unutuyorlar. Barzani kazansaydı ABD ve İran güdümüne girer miydi, girmez miydi tartışması spekülasyondan öte gitmez.

Esasta, Barzani ile yenilen, emperyalizmin kışkırttığı bir hareket değil, burjuva - milliyetçi hareket, burjuva güdümünde bir «ulusal kurtuluş mücadelesi» anlayışıdır.

Barzani ta başından beri burjuva-milliyetçi özünü korudu, SSCB'den destek ararken de öyleydi, dün ABD politikasında destek, olanak ararken de.

Çağımız, burjuvizinin, burjuva anlayışların kitleleri sürükleyip başarıya ulaştırabileceği bir dönem olmaktan çoktan çıktı. Barzani bunu belki de deneyinin sonunda öğrenebilen son insan.

Şimdi Kuzey Irak'ta yorgun, umutsuz, kırgın bir halk var. Kendileri için göçebe bir yaşayış kurmanın bile zorlaştığını düşünüyorlar. Ve bu halkın, düne kadar burjuva-milliyetçi yönetici kadrosunun yanında, «ulusal mücadele için» yer almış genç, sosyalist kadroları da vardır.

Bugün, onlar, bu Kürt halkı için zor zamanın duygularından sıyrılıp, tarihinin, toplumsal gelişmenin önlerine koyduğu görevi yerine getirmek durumundadırlar. Bütün milliyetçi anlayışların üzerinde halkların eşitliği temelinde birleşen her sosyalist kadro gibi. Ortadoğunun bu özel tarihi anda keskinleşen politik ekonomik ortamında Kürt halkının özgür ve eşit gelişimi Kürt halkıyla iç içe yaşayan bütün bölge halklarının ortak siyasal mücadelesiyle mümkündür. Ve bu ancak halklarına bu çizgide önderlik edecek sosyalistlerin işidir.

ÖMER LAÇİNER